

Zdroj: BRASIL DE SOUZA, Elias, 2019. *The Book of Daniel Bible Book Shelf 1Q 2020* (Kindle Locations 1829-2010). Pacific Press Publishing Association. Kindle Edition. ISBN 9780816365159

Překlad: Lukáš Hora

Pokud není uvedeno jinak, biblické texty jsou převzaty z Českého studijního překladu

Kapitola 11 – Od zápasu k vítězství

Desátá kapitola odhrnuje oponu před velkým sporem mezi dobrem a zlem. Ukazuje nám, že za oponou viditelné skutečnosti zuří vesmírná a duchovní válka, která se přelívá v geopolitický konflikt v Da 11. I když se zdá, že tento zmatek ovlivňují rozmary lidských panovníků, je tento konflikt pozemským projevem vesmírné bitvy mezi Bohem a silami zla. Naštěstí výsledek této vesmírné války byl rozhodnut na Golgotě, kde Ježíš silám temna zasadil smrtelnou ránu (Ko 2,9-15; 1Pt 3,18-22).

Dříve než se začneme zabývat konkrétními detaily Da 10, měli bychom znát následující body. Zaprvé, tato kapitola je úvodem k poslednímu proroctví, které předpovídá velkou válku mezi králi severu a jihu s vesmírnými důsledky (Da 11-12,1-4). Nakonec válka vrcholí zničením Božích nepřátel (Da 11,45) a povstáním Michaela (Da 12,1-4). Závěr zakončuje vidění a celou knihu (v. 5-13).

Zadruhé, čas posledního vidění ve třetím roce Kýra (Da 10,1) naznačuje, že uplynulo sedmdesát let od doby, kdy Nebúkadnesar přivedl první zajatce a chrámové nádoby do Babylonu ve třetím roce krále Jójakíma (Da 1,1). Zatímco první chronologická poznámka zmiňuje poraženého krále, konec mluví o vítězném vládci. Zatřetí, i když prorok nemohl pochopit předchozí vidění (Da 8,27), toto Daniel pochopil. To pravděpodobně odkazuje na hlavní podstatu vidění, na ujištění, že Boží lid zvítězí.

V průběhu kapitoly a její přípravě na velkou válku, která následuje si zaslouží pozornost tři související témata: Danielova motivace k duchovnímu smutku, vzhled Božského Bojovníka a oznámení velké války prorokovi.

Duchovní smutek

Biblický text neposkytuje žádné informace ohledně příčiny Danielova tří týdenního smutku, ale události, které se v té době odehrávají mezi Židy v Jeruzalémě mohou něco naznačovat. Poté, co Kýros vydal dekret se vrátila skupina Židů do své země. Pod vedením Zerubábeli začali připravovat základy pro rekonstrukci chrámu. Krátce na to byl umístěn oltář, začalo se obětovat a Samařané jim nabídli pomoc. Ale Židé odmítli pomoc Samařanů kvůli jejich synkretickému náboženství. Nechtěli spolupracovat s lidmi zapojenými do modlářství a riskovat opětovný úpadek do hříchů, které způsobili jejich vyhnání. To vedlo k silnému nepřátelství mezi Židy a Samařany.

Ezdráš 4,4-5 shrnuje reakci Samařanů: „I stalo se, že lid země oslaboval ruce judského lidu a zastrašoval je, aby nestavěli. Podpláceli proti nim i rádce, aby mařili jejich plán po všechny dny perského krále Kýra až do kralování perského krále Dareia“ (Ezd 4,4-5). Na nejvyšších úrovních lobovali v Perské vládě, takže rádcům ve službách Samařanů se nakonec podařilo zastavit rekonstrukci. Přirozeně lid začal stavět své domy, jak popisuje kniha Ageus. Když se Daniel dozvěděl o situaci v Jeruzalémě, rozhodl se na modlitbě předat tento hrozný problém Bohu. Truchlil po tři týdny, odmítal pokrm, víno a nemazal se olejem (Da 10,3). Ve starověkém světě parfémované oleje sloužili jako deodorant a také chránili pokožku v suchém a teplém prostředí středního východu. Navíc mazání olejem bylo spojeno s radostí i oslavováním, a nebylo slučitelné se smutkem.¹ Tím, že Daniel abstinoval od chutného jídla a mastí ukázal, že jeho osobní komfort byl méně důležitý než blahobyt jeho lidu. Podobně i my, když budeme

¹ John H. Walton, ed., *Isaiah, Jeremiah, Lamentations, Ezekiel, Daniel*, Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary, vol. 4 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2009), 560.

věnovat čas modlitbě společně s abstinováním od radostí a potěšení, které jsou tak snadno dostupné v naší konzumní společnosti, se můžeme ztotožnit s našimi bratry a sestrami, kteří nikdy nezažili takové věci. Připomeneme si, že jsme jako naši pronásledovaní spoluvěřící součástí vesmírné bitvy a tento svět není náš konečný domov.²

I když se nejednalo o úplný půst, Daniel se postil 21 dní. Toto období smutku se odehrálo v prvním měsíci roku a zahrnovalo dobu letnic a svátek nekvašených chlebů (14. a 21. nisan). Slova: „nejedl jsem chutný pokrm, maso ani víno se mi nepřiblížilo k ústům“ (Da 10,3) mohou naznačovat, že Daniel nejedl beránka, ani nepil čtyři poháry vína vyžadované rituálem Paschy. Židovští komentátoři zdůvodňují Danielovo rozhodnutí argumentem, že „narušená chrámová struktura ospravedlňuje jeho reakci“.³

V tomto bodě už Daniel strávil 70 let v Babylonu. Během tak dlouhého období nastalo mnoho změn. Kýros se dostal k moci a tisíce židovských exulantů se vrátilo do své domovské země. Takže vyvstává otázka, proč byl Daniel stále v Babylonu? Proč se nevrátil s ostatními obnovit Jeruzalém? Můžeme navrhnout minimálně dvě možnosti: Možná se Daniel považoval za příliš starého na tak dlouhou cestu, nebo se mohl rozhodnout zdržovat se blíže k místu moci a příležitosti, která by mohla být nápomocná pro jeho lid. Ať už měl jakýkoliv důvod, Daniel zůstal stejně věrný jako před 70 lety, když jako mladík přišel do vyhnanství v Babylonu. Mnohem důležitější je, že Bůh zůstal věrný vůči Danielovi a odpověděl na jeho modlitby. V tomto závěrečném vidění Bůh ujasňuje, že ve velkém sporu mezi dobrem a zlem přinese svému lidu konečné vítězství.⁴

Božský Bojovník

Da 10 popisuje, jak prorok Daniel stojí na břeh řeky Tigris. Pozvedl své oči a viděl osobu s oslnivým jasem, která pravděpodobně stála nad vodami (srov. Da 12,6). Může jít o stejnou bytost, která dává Gabrielovi pokyny v Da 8,16 a není divu, že z popisu, který následuje byl Daniel ohromený strachem a musel být třikrát posilněn.

Nebeskou bytost popisuje sedm charakteristických rysů: (1) je oděná lněným oděvem, (2) má boky přepásané zlatem, (3) tělo jako drahokam (chrysolit ČEP, B21, JB), (4) tvář jako oslnivý jas (blesk ČEP, B21, JB, BKR), (5) oči jako ohnivé pochodně, (6) paže a chodidla jako bronz, (7) „a hřmot jeho slov byl hřmotem davu“ (Da 10,4-6)

Kombinace obrazů a pojmů v tomto vidění poukazuje na postavu nejvyššího postavení. Na jiných místech v Písmu jen znázorňuje čistotu a připomíná nám kněžský oděv. Zlato bylo často spojováno s královskou mocí, chrysolit byl drahokam na kněžském náprsníku, blesk se zjevuje ve spojitosti s teofanií (zjevení Boha člověku, pozn. překladatel), oheň vychází z Božího trůnu, bronz nám připomíná svatostánek, chrámové materiály a bojové nástroje;⁵ a hřmot davu evokuje bitevní vřavu.⁶ Zdá se, že

² Iain M. Duguid, *Daniel*, Reformed Expository Commentary (Phillipsburg, NJ: P & R, 2008), 179, 180.

³ Jacques B. Doukhan, *Secrets of Daniel: Wisdom and Dreams of a Jewish Prince in Exile* (Hagerstown, MD: Review and Herald®, 2000), 158.

⁴ Někteří studenti knihy Daniel poukazují pouze na jednu nebeskou bytost, která může být identifikovaná buď jako anděl ve vysokém postavení (Duguid, *Daniel*, 180, 181), nebo jako samotný Kristus (Edward J. Young, *The Prophecy of Daniel: A Commentary* [Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1980], 227). Nicméně jiní komentátoři vidí v kapitole dvě odlišné postavy, oslnivou bytost v. 5.6 a samostatného andělského posla, který se objevuje v 10. verši a předává Danieli poselství (Stephen R. Miller, *Daniel*, New American Commentary, vol. 18 [Nashville, TN: Broadman and Holman, 1994], 281, 282; Francis D. Nichol, ed., *The Seventh-day Adventist Bible Commentary* [Washington, DC: Review and Herald®, 1977], 4:858). I když je text obtížně srozumitelný, a rozdíly v něm nejsou vždy jasně patrné, zdá se, že druhý pohled je více v souladu s kontextem a s pohledem, že Michael je totožný s Kristem v době jeho preexistence, jak už bylo poznamenáno.

⁵ Leland Ryken et al., ed., *Dictionary of Biblical Imagery* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2000), 124.

⁶ Andrew E. Steinmann, *Daniel*, Concordia Commentary (Saint Louis, MO: Concordia, 2008), 491.

tento popis vykresluje Božskou osobu s kněžskými a královskými vlastnostmi, společně s vojenským podtextem. Je důležité poznamenat, že tento muž oděný Iněným oděvem se později objevuje v knize a zjevuje poznání budoucnosti, které přesahuje ostatní anděly (Da 12,6) a také provádí Božskou přísahu (v. 7).⁷

Navíc paralely mezi výše uvedeným popisem a dalšími biblickými záznamy o božském zjevení nasvědčují, že tato nebeská bytost má první postavení mezi ostatními nebeskými bytostmi. Může být stejnou bytostí, která se ukázala Jozuemu jako „Velitel Hospodinova zástupu“ (Joz 5,15). Později se ukázal Pavlovi na cestě do Damašku, kde pouze Pavel mohl vidět vidění, zatímco jeho společníci pouze cítili jeho účinky (Sk 9,1-9). Ale bližší lingvistické a koncepční paralely se nacházejí ve dvou pasážích. Ez 1,26-28 používá podobné obrazy k představení záře, která vychází z Božího trůnu a Zj 1,12-16 používá podobnou terminologii a obrazy k popisu Krista.

Z výše uvedeného vyplývá, že velkolepá osoba, která se objevila ve vidění musí být ztotožněná s Michaellem, Mesiášem, Velitelem vojska, Synem člověka, čtvrtým mužem v rozpálené ohnivě peci a s Velitelem Hospodinova zástupu. Proto nemůže být nikým jiným než Kristem v době jeho preexistence, který se ve vidění vykresluje jako kněz, král a bojovník. To je velmi významné v kontextu velkého tažení (boje B21) (Da 10,1) a zjevení, které má dostat Daniel. „Skutečnost Boží ohnivě velkolepé svatosti je důležitou pravdou k zapamatování pro časy zkoušek a pronásledování“⁸ Když cítíme odrazení a nevidíme cestu vpřed, máme si připomínat, že nepřemožitelný a velkolepý Bůh stojí na naší straně. Když následně anděl (pravděpodobně Gabriel) sděluje prorokovi budoucnost, bude znepokojený z duchovních a geopolitických válek, které způsobí Božímu lidu utrpení (Da 11). Ale muž oděný Iněným oděvem nás dovede k vítězství.

Nebeská válka

Daniel byl tak ohromený viděním velkolepého Krista v době jeho preexistence, že ho musela třikrát oživovat druhá nebeská bytost (Da 10,10). Gabriel spěchá z nebe, aby pomohl starému prorokovi⁹, nepřichází mu pouze ukázat pozadí současného konfliktu Židů, ale také zjevuje, že mnoho let v budoucnosti bude Boží lid zapojen do vesmírné války (v. 14) – do války, která bude probíhat v geopolitické i duchovní sféře.

V průběhu 21 dní, kdy se Daniel modlil, bojoval Gabriel proti „velitel[i] perského království“ (v. 13). Na lidské úrovni se bitva odehrála v Jeruzalémě i na dvoře perského krále. Protivníci a nebezpečí v Jeruzalémě ohrožovali a odrazovali navrátilce. Na perském dvoře se nepřátelé Božího lidu fanaticky snažili přesvědčit Kýra, aby zastavil rekonstrukci chrámu. Samozřejmě, byla to pro Židy hrozná doba. Zářná zaslíbení oznámená prorokem zůstávala nevyplněná a bylo nepravděpodobné, že se v budoucnu vyplní.

Ale když Gabriel odhrnuje oponu, zjišťujeme, že válka na lidské úrovni je projevem duchovní a vesmírné války – válku vyvolali mocnosti temnoty, které stojí proti Božímu plánu s jeho lidem. Gabriel zmiňuje „velitel[e] perského království“, který mu odporoval po 21 dní a Michaela jednoho „z předních velitelů“, který Gabrielovi přišel na pomoc v tomto rozhodujícím zápase (v. 13).

V tomto bodě potřebujeme jasně identifikovat dvě protichůdné strany ve válce. Zaprvé, kdo je „velitel perského království“? Jeden teolog tvrdí, že tato osoba je lidský král Persie, protože „satan, ani žádný

---

⁷ Miller, *Daniel*, 282.

⁸ Duguid, *Daniel*, 182.

⁹ Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4:858, identifikuje tuto nebeskou bytost jako Gabriela. Viz také John E. Goldingay, *Daniel*, Word Biblical Commentary, vol. 30 (Dallas: Word, 1998), 291.

z jeho andělů nebyli veliteli v perském království.“¹⁰ Podobně i jiný komentátor prohlašuje: „samotný *Kýros* byl *perským velitelem*.“¹¹ Nicméně podrobné sledování textu odhaluje několik důvodů, které ukazují, že učí opak: Gabriel nemohl být zadržován žádným pozemským vládcem; pojem *velitel (sar)* se také objevuje na jiných místech s souvislostí s nadpřirozenými bytostmi (Joz 5,14; Da 8,11); a kontrast i odpor mezi velitelem Persie a Michaellem naznačuje, že první uvedený musí být nadpřirozenou entitou. Jeden komentátor navrhuje: „vzhledem k tomu, že Michael je popsán jako ‚velitel [sar], jenž zastává tvůr lid‘ (Da 12,1), nezdá se nerozumné, že by ‚velitel perského království‘ byl pro tuto zemi samozvaný ‚strážný anděl‘ z nepřátelského vojska.“¹² Musí být jednou z duchovních sil, která je na jiných místech v Písmu popsána jako světovládci „této temnoty“ a duchovní mocnosti zla (Ef 6,12).

Očividně velitel Persie poukazuje na nadpřirozenou satanskou mocnost, která jednala za oponou, aby ovlivnila perského krále ke zmaření Božích plánů s židovským lidem. Tento scénář není unikátní v knize Daniel. Izajáš aplikuje titul „babylonský král“ na nadpřirozenou zlou mocnost, která stála za historickým králem Babylona (Iz 14,3-21). Podobně Ezechiel zmiňuje předáka Týru v souvislosti s lidským vládcem tohoto města (Ez 28,1-10), zatímco aplikuje pojem *král* na nadpřirozenou zlou entitu, která stojí za historickým předákem Týru (v. 11-19).¹³

Zadruhé, kdo je Michael a v jakém smyslu je „jeden z předních velitelů“ (Da 10,13)? Samotné jméno *Michael* se v souvislosti s nadpřirozenou bytostí objevuje třikrát v knize Daniel (Da 10,13.21; 12,1) a dvakrát na jiných místech v Bibli (Ju 9; Zj 12,7). *Michael* znamená „kdo je jako Bůh“ tato poznámka je obvykle používaná v souvislosti s válkou (Ex 15,11; Dt 33,29; Iz 36,20).¹⁴ Na základě kontextu musí být muž oděný „lněným oděvem“ ztotožněn s Michaellem – s příhodným obrazem a označením pro kontext války, který odráží Da 10.

Ale pokud Michael odkazuje na Krista v době jeho preexistence a je plně Bohem, potom potřebuje vysvětlení tvrzení, že je „jeden z předních velitelů“. Ve skutečnosti bylo uvedeno pár návrhů, které ukazují, že toto vyjádření nesnižuje Kristovo postavení.

Jeden teolog naznačuje, že vyjádření odráží „božskou pluralitu, která se nachází v prvních kapitolách knihy Genesis jako je ‚Učiň *me* člověka k *našemu* obrazu‘ (Gn 1,26), ‚člověk je jako jeden z *nás*‘ (Gn 3,22), a spatřujeme ji také v tajemné postavě Hospodinova anděla, ve které je Bůh zasílatel i seslaný (Ex 3,2-6; 23,20-25).“¹⁵ Pokud tomu tak je, potom „přední velitel“ poukazuje na božské osobnosti v rámci Boží Trojice.

Jiný teolog argumentuje, že slovo *jeden (achad)* ve slovech „jeden z předních [*rišonim*] velitelů“ znamená „první“ a lze to přeložit slovy „první z prvních velitelů“. Toto vyjádření „je ekvivalentní s vyjádřením ‚Velitel velitelů‘ z Da 8,25 a proto poukazuje na stejnou nadpřirozenou bytost.“¹⁶

---

¹⁰ William H. Shea, *Daniel 7–12*, Abundant Life Bible Amplifier (Nampa, ID: Pacific Press®, 1996), 175; Tim Meadowcroft, „Who Are the Princes of Persia and Greece (Daniel 10)? Pointers Towards the Danielic Vision of Earth and Heaven,” *Journal for the Study of the Old Testament* 29, no. 1 (2004): 99–113.

¹¹ Adam Clarke, *The Holy Bible, With a Commentary and Critical Notes*, new ed. (Bellingham, WA: Faithlife, 2014), 4:608; emphasis in the original.

¹² Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4:859.

¹³ For Isaiah 12 and Ezekiel 28, see José M. Bertolucci, „The Son of the Morning and the Guardian Cherub in the Context of the Controversy Between Good and Evil” (ThD diss., Andrews University, 1985).

¹⁴ Jacques B. Doukhan, *Daniel: The Vision of the End* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1987), 100.

¹⁵ Lewis O. Anderson, „The Michael Figure in the Book of Daniel” (PhD diss., Andrews University, 1997), 168; emphasis in the original.

¹⁶ Doukhan, *Secrets of Daniel*, 163.

Z výše uvedeného vyplývá, že vesmírná a duchovní bitva mezi dobrem a zlem běsní za scénou lidských válek a sporů. Jak Ellen Whiteová vysvětluje „Zatímco se satan snažil působit svým vlivem na nejvyšší místa v Médo-Perském království, aby škodil Božímu lidu, andělé působili pro dobro vyhnanců. O tento boj jevílo zájem celé nebe. Prostřednictvím proroka Daniela je nám umožněno nahlédnout, jak těžký to byl boj mezi mocnostmi dobra a silami zla.“¹⁷ Navzdory krutým protivníkům „vše, co nebe mohlo učinit pro Boží lid, bylo učiněno. Vítězství bylo nakonec dosaženo; síly nepřítele byly zkroceny po celou dobu panování Kýra a po celou dobu vlády jeho syna Kambýse, který vládl sedm a půl roku.“¹⁸ Vítězství Michaela nad velitelem Persie dokládá Michaelovo konečné vítězství nad silami temnoty na konci velké války popsané v Da 11.

Závěr

Danielova pokorná modlitba otevírá okno neviditelného světa, kde se odehrává vesmírná bitva mezi silami dobra a zla. Ale ve vřavě bouřlivého konfliktu stojí připravený Michael, náš Velitel, aby nám pomohl. Stojí za námi, a nakonec zničí satana i ukončí vesmírnou válku. Než přijde den, kdy „bude smrt nahrazena vítězstvím“¹⁹, můžeme se pevně držet jistoty, kterou nám Kristus milostivě dal. Máme Kněžského Krále a Božského Bojovníka, který na všech úrovních bojuje v našich bitvách. V modlitbě na něj vložíme svá břemena a umožníme jeho svrchované a milující vůli, aby rozhodla, co je pro nás nejlepší. Slova Ellen Whiteové nás povzbuzují: „Bůh vždycky vede své děti tak, jak by si samy přály, kdyby od počátku viděly konec a chápaly velikost záměru, který jako Boží spolupracovníci uskutečňují.“²⁰

Když přijde nádherný den a spatříme muže oděného Iněným oděvem, potom „se najde vysvětlení pro věci, které bylo těžké pochopit. Před námi se rozprostře tajemství milosti. Kde náš omezený rozum nacházel pouze zmatek a nevyplněné sliby, tam uvidíme nejdokonalejší a krásný soulad. Měli bychom vědět, že nekonečná láska uspořádala zkušenosti, které vypadají nejnáročněji. Když poznáme něžnou péči toho, který dělá vše pro naše dobro, budeme se radovat nepopsatelnou radostí.“²¹

---

¹⁷ Ellen G. White, *Prophets and Kings* (Mountain View, CA: Pacific Press®, 1943), 571.

¹⁸ White, *Prophets and Kings*, 572.

¹⁹ Bill Gaither and Gloria Gaither, “Because He Lives” (Alexandria, IN: Gaither Music, 1971).

²⁰ Ellen G. White, *The Desire of Ages* (Mountain View, CA: Pacific Press®, 1940), 224, 225.

²¹ Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 9 (Mountain View, CA: Pacific Press®, 1948), 286.